

บทนำ

การวิจัยทางสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยที่ต้องอาศัยการศึกษา ค้นคว้า เพื่อค้นหาข้อมูลจากห้องสมุด ซึ่งปัจจุบันนี้งานวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้มีผู้สนใจเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่เป็นงานวิจัยส่วนบุคคล งานวิจัยเพื่อประกอบการศึกษา งานวิจัยที่จัดทำโดยองค์การ หรือสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น เพราะผู้วิจัยจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง ของกับปัญหาที่จะวิจัยก่อนที่จะทำการวิจัย การศึกษาค้นคว้าเพื่อ ประกอบการวิจัยนั้นอาศัยห้องสมุดเป็นแหล่งสำคัญสำหรับค้นคว้าศึกษาลงานที่มีผู้กระทำ แล้ว ตลอดจนศึกษาหาข้อมูลใหม่ ๆ เพื่อประกอบการวิจัย การวิจัยทางรัฐศาสตร์ซึ่งเป็น สาขาวิชาหนึ่งในทางสังคมศาสตร์ก็องอาศัยการศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดเป็นสำคัญ เช่นเดียวกัน แต่ผู้ใช้ห้องสมุดเพื่อประกอบการวิจัยเหล่านั้นมักจะประสบปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด เช่น ปัญหาการใช้หนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การบริการของ ห้องสมุด อาคารสถานที่ และปัญหาอื่น ๆ อีกมากซึ่ง เป็นอุปสรรคต่อการวิจัย

สำหรับวิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาปัญหาการใช้หนังสือ สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ การบริการของห้องสมุด ตลอดจนอาคารสถานที่ของผู้วิจัย ที่เป็นนักศึกษาปริญญาวิทยาศาสตร-มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และนักศึกษาระดับปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่าง พ.ศ. 2510 - 2517 ซึ่งส่วนหนึ่งในการศึกษาของนักศึกษาได้เขียนวิทยานิพนธ์ เพื่อ ประกอบการ ศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาโทมหาบัณฑิต ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่านักศึกษามีปัญหา มากน้อยเพียงใด เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดและ เพื่อที่จะ เป็นแนวทางให้บรรณารักษ์และ ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับห้องสมุดที่ผู้วิจัยทางรัฐศาสตร์ใช้อยู่ได้นำปัญหาเหล่านั้นไป แก้ไขปรับปรุงบริการ ของห้องสมุดให้สนองความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุดต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้

เศรษฐพร คุณศรีพิทักษ์¹ ได้ศึกษาเรื่อง "สภาพและปัญหาการวิจัยจากเอกสารทางราชการ" เมื่อปี พ.ศ. 2511 เพื่อเป็นวิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโทบัณฑิตศึกษาคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะปัญหาการใช้เอกสารทางราชการเท่านั้น ผลการวิจัยปรากฏว่า นักวิจัยประสบปัญหาเกี่ยวกับการใช้เอกสารราชการคือ เอกสารราชการไม่ได้พิมพ์เผยแพร่อย่างกว้างขวาง การค้นคว้าเรื่องราวจากเอกสารราชการไม่สะดวกเนื่องจากการเก็บรักษาและไม่มีหอบรรณสารทำหน้าที่เก็บรักษาเอกสารทางราชการที่สำคัญ ๆ ความสัมพันธ์และการติดต่อระหว่างนักวิจัยกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเอกสารทางราชการ ความไม่สะดวกในการใช้เอกสารทางราชการ เนื่องจากการรักษาความลับของทางราชการ หน่วยงานที่พิมพ์เอกสารทางราชการ กระจุกกระจายไม่มีหน่วยงานเฉพาะสำหรับรวบรวมและเก็บรักษาเอกสาร เฉพาะเหล่านี้ การพิมพ์เอกสารประเภทนี้มีคุณภาพและมาตรฐานต่ำจึงมีข้อผิดพลาดหลายแห่ง

ปีการศึกษา 2514 จรินทร์ สกุลถาวร² ได้เรียบเรียงวิทยานิพนธ์เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต เรื่อง "การสำรวจหนังสืออ้างอิงและปัญหาเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิง ในการทำวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา" งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะวิชาการศึกษาศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท โดยผู้วิจัยทำการสำรวจการอ้างอิง

¹ เศรษฐพร คุณศรีพิทักษ์, "สภาพและปัญหาการวิจัย เอกสารทางราชการ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2510) (อัครสำเนา).

² จรินทร์ สกุลถาวร, "การสำรวจหนังสืออ้างอิงและปัญหาเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิงในการทำวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท 2515) (อัครสำเนา).

สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ในปฏิญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตแต่ละสาขาจำนวน 130 ฉบับ รวมทั้งสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการใช้หนังสือและวารสาร เพื่อการอ้างอิงในปฏิญยานิพนธ์ โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้สำเร็จการศึกษากิจการศึกษามหาบัณฑิตจากวิทยาลัยการศึกษาระสาณมิตร รวมทั้งจากสถาบันระหว่างชาติสำหรับคนควาเรื่องเด็กตั้งแต่ปีการศึกษา 2500 - 2512 ผลการวิจัยปรากฏว่าปฏิญยานิพนธ์ส่วนใหญ่อ้างอิงจากหนังสือและวารสารภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย หนังสือและวารสารที่ใช้อ้างอิงส่วนใหญ่มีอยู่ในห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาระสาณมิตร และห้องสมุดสถาบันระหว่างชาติสำหรับการคนควาเรื่องเด็ก ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าความสำคัญอยู่ในเกณฑ์สูงของผู้ที่ทำปฏิญยานิพนธ์ได้แก่ การอ่านหนังสือและวารสารเป็นภาษาอังกฤษ หนังสือที่ส่งคืนห้องสมุดแล้วเวียนกลับชั้นชั้นซาเกินไป ห้องสมุดไม่มีหนังสือเล่มที่ต้องการ หนังสือของห้องสมุดเก่าเกินไป

จารุพร สิทธาธิก¹ ได้เรียบเรียงวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2515 เรื่อง "ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดเพื่อการวิจัยในประเทศไทย" ผู้วิจัยได้สำรวจการใช้เอกสารอ้างอิงทุกประเภทที่ใช้ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และการศึกษา จากวิทยานิพนธ์จำนวน 150 ฉบับ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างและส่งแบบสอบถามเพื่อสำรวจปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุอุปกรณ์ห้องสมุดแก่ตัวอย่างประชากร 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่สำเร็จปริญญาโทแล้ว 150 คน และกลุ่มที่กำลังเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ในปี 2512 อีก 150 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านักวิจัยใช้หนังสือทั่วไป ประกอบการคนควาเป็นอันดับหนึ่ง วารสารและหนังสือพิมพ์เป็นอันดับสอง สิ่งพิมพ์รัฐบาลเป็นอันดับสาม ส่วนหนังสืออ้างอิงใช้น้อยกว่าสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น และใช้เอกสารภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย นักวิจัยมีปัญหาในการศึกษาเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ ปัญหาไม่ทราบแหล่งคนควาที่แท้จริง และปัญหาหนังสือที่ต้องการไขมีผู้อื่นไขอยู่ ปัญหาเกี่ยวกับตัวอาคารและบริการ

¹ จารุพร สิทธาธิก, "ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดเพื่อการวิจัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2515) (อัคราเนา).

ของห้องสมุด รวมทั้งการ เรียบเรียง ผลงานวิจัยนั้นไม่มีปัญหา ปัญหาที่แตกต่างกันของ นักวิจัยนั้นขึ้นอยู่กับสาขาที่ทำการ วิจัยว่ามีเอกสารการ ค้นคว้า เพียงพอหรือไม่ และขึ้นอยู่กับพื้นที่ ความรู้ และประสบการณ์ในด้านการ ใช้ห้องสมุดตลอดจนพื้นที่ ความรู้ภาษาอังกฤษของ ผู้วิจัยว่ามีมากน้อยเพียงใด

ไพลิน ไชยเสนะ⁴ ได้เรียบเรียงวิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต เพื่อเสนอต่อ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2516 เรื่อง "ปัญหาการใช้หนังสือ และวัสดุห้องสมุดประกอบการ วิจัยวิชาการ ศึกษาในประเทศไทย ระหว่างปีการศึกษา 2510 - 2515" ผู้วิจัยได้สำรวจการใช้ เอกสารอ้างอิงและปัญหาการใช้ เอกสาร อ้างอิง ในการ เรียบเรียงวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการ ศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 - 2515 จำนวน 260 ฉบับ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างและส่งแบบสอบถาม เพื่อสำรวจปัญหาการใช้ หนังสือและวัสดุห้องสมุดแก่ตัวแทนทั้ง 260 คน ที่เขียนวิทยานิพนธ์และได้รับการ สุ่มตัวอย่าง เพื่อสำรวจการใช้ เอกสารอ้างอิง ผลการ วิจัยปรากฏว่านักวิจัยทางวิชาการ ศึกษา ใช้หนังสือทั่วไปประกอบการ ค้นคว้ามากที่สุด และใช้โสภณทัศนวัสดุน้อยที่สุด นักวิจัยทาง การ ศึกษาที่มีปัญหาค้นคว้าหนังสือทั่วไปและวารสารภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่ศึกษาวิจัย น้อย ห้องสมุดไม่อนุญาตให้ยืมหนังสืออ้างอิงออกจากห้องสมุด ไม่มีรายชื่อบริษัทพิมพ์รัฐบาล ไทยที่สมบูรณ์ ความบริการ ถ่ายเอกสารมี ราคาแพงเกินไปไม่มีที่เฉพาะสำหรับให้ผลิตปริญญา โททำงานค้นคว้าในห้องสมุด และปัญหา เรื่องระยะเวลาในการ เดินทางเข้าไปค้นคว้า ในห้องสมุดอื่น

งานวิจัยของไพลิน ไชยเสนะ เป็นงานวิจัยแนว เกี่ยวกับ จารุพร สิทธาธิก แต่ศึกษา เฉพาะวิชาการ ศึกษา ซึ่งเปิดสอนในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยวิชาการ ศึกษาประสานมิตร ผลงานวิจัยที่ได้จึงไม่อาจบ่ง เฉพาะ ได้ว่าปัญหา

⁴ไพลิน ไชยเสนะ, "ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการ วิจัย วิชาการ ศึกษาในประเทศไทยระหว่างปีการศึกษา 2510 - 2515" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516) (อักษำเนา).

ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นของแท้ใจ

ในปีการศึกษา 2518 จิตรา ทับแสง⁵ ได้เรียบเรียงวิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง "ปัญหาการใช้
หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2507 - 2516" งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะปัญหาการใช้
หนังสือและวัสดุห้องสมุดเฉพาะวิชาบรรณารักษศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้สำรวจการใช้อเอกสาร
อ้างอิงในการ เรียบเรียงวิทยานิพนธ์ 31 ฉบับ ของแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2507 - 2517 และสำรวจการใช้หนังสือ
และวัสดุอุปกรณ์ห้องสมุดโดยส่งแบบสอบถามแก่ตัวแทน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่สำเร็จการศึกษา
แล้วจำนวน 31 คน และกลุ่มที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2517 จำนวน 31 คน ผล
การวิจัยปรากฏว่า หนังสือเฉพาะวิชาบรรณารักษศาสตร์มีใช้มากที่สุด รองลงมาอ้างอิง
สิ่งพิมพ์รัฐบาลและหนังสือทั่วไป ปัญหาที่ผู้วิจัยทั้งสองกลุ่ม เห็นว่ามีปัญหามากได้แก่ ปัญหา
หนังสือและวารสารภาษาไทยมีน้อย การขาดแคลนหนังสือแปลในสาขาวิชาที่วิจัย ไม่มี
รายชื่อสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่สมบูรณ์ ไม่มีรายชื่อวิทยานิพนธ์ที่ทำในประเทศไทย พร้อมทั้งบท
คัดย่อที่สมบูรณ์ รวมทั้งไม่มีเครื่องมือช่วยค้นสารสนเทศวัสดุ วารสารย้อนหลังไม่ครบฉบับ
สิ่งพิมพ์รัฐบาลเก่าและล่าสุด การไม่ให้ยืมวิทยานิพนธ์ออกจากห้องสมุด ความไม่สะดวก
ในการค้นวิทยานิพนธ์ เนื่องจากต้องให้เจ้าหน้าที่หยิบให้ ไม่มีที่เฉพาะสำหรับนิสิตปริญญา
โททำงานค้นคว้าในห้องสมุดระยะเวลาในการเดินทางเข้าค้นคว้าในห้องสมุดอื่น และ
ความยุ่งยากในการ เรียบเรียงวิทยานิพนธ์

⁵ จิตรา ทับแสง, "ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยวิชา
บรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2507 -
2516" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2518) (อัครสำเนา).

งานวิจัยที่มีแนวเดียวกับงานวิจัยของ โพลิน ไชยเสนะ และจิตรา ทับแสง คือ "ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยในสาขาวิชาการปกครอง วิชาการสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ" ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรี จันทวิมล⁶ โดยทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทศาสตราจารย์และอาจารย์ของสภาวิจัยแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2519 ผู้วิจัยในฐานะที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เห็นควร จะให้มีการวิจัยปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดของนิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง วิชาการสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ของบัณฑิตวิทยาลัยซึ่งทำการสอนในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพราะในปัจจุบันหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังไม่พร้อมที่จะบริการได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงควรปรับปรุงห้องสมุดก่อนและนำผลการวิจัยเสนอต่อหอสมุดกลางเพื่อประโยชน์ในอนาคต ผู้วิจัยได้สำรวจเอกสารอ้างอิงทุกประเภทจากวิทยานิพนธ์ของนิสิตทั้ง 3 แผนก วิชาจำนวน 133 ฉบับ และสำรวจปัญหาการใช้เอกสารเหล่านี้โดยส่งแบบสอบถามแก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยทั้ง 3 แผนกที่ลงทะเบียนในการศึกษา 2518 จำนวน 291 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านิสิตแต่ละแผนกวิชาใช้หนังสือและวัสดุแตกต่างกันตามลักษณะวิชาที่ศึกษาและหัวเรื่อง การเขียนวิทยานิพนธ์ แต่อย่างไรก็ตามนิสิตทั้ง 3 แผนก ใช้หนังสือภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย และประสบปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุด คือ จำนวนหนังสือภาษาไทยที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องที่ต่อการศึกษา มีน้อยขาดแคลนหนังสือแปลในสาขาที่วิจัย ห้องสมุดไม่อนุญาตให้ยืมหนังสืออ้างอิงออกจากห้องสมุด ห้องสมุดไม่ให้ยืมวารสาร เย็บเล่ม ไม่ทราบว่าจะสามารถค้นหาเรื่องที่ต่อการศึกษาได้จากเอกสารราชการฉบับไหน เอกสารราชการไม่ได้รับอนุญาตให้นำมาเปิดเผย เอกสารราชการห้ามยืมออก และขาดคู่มือช่วยค้นเอกสารราชการ ปัญหาเกี่ยวกับตัวอาคารและ

⁶ศรี จันทวิมล, "ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยในสาขาวิชาการปกครอง วิชาการสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ" เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2519. (อัคราเนา).

บริการของห้องสมุด นิสิตทั้ง 3 แยกมีปัญหาเรื่องไม่มีห้องเฉพาะสำหรับนักศึกษาปริญญาโททำงานศึกษาในห้องสมุด

จากงานวิจัยของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จันทวิมล ซึ่งวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยสาขาวิชารัฐศาสตร์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ผู้วิจัยจึงถือเป็นแนวทางเพื่อการวิจัยปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยสาขาวิชารัฐศาสตร์ ของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาเฉพาะของนักศึกษาสถาบันใดสถาบันหนึ่ง เหมือนงานวิจัยของ จิตรภา ทับแสง และมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการศึกษาวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าประสบปัญหาใดบ้างเกี่ยวกับการศึกษาและวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดและปัญหาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาปริญญาโท รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัย (รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปัญหาที่น่ามาวิจัยได้แก่ ปัญหาการใช้หนังสือ หนังสืออ้างอิง สิ่งพิมพ์รัฐบาล เอกสารราชการ วิทยานิพนธ์ วารสาร และหนังสือพิมพ์ รวมทั้งความเหมาะสมของบริการและอาคารสถานที่ของห้องสมุด เพื่อสำรวจว่านักศึกษาใช้หนังสือและอุปกรณ์ใดบ้างประกอบการศึกษาวิจัย และประสบปัญหาใดบ้างในการใช้บริการห้องสมุด ทั้งนี้เพื่อเสนอแนะให้ห้องสมุดที่รับผิดชอบจัดหาสิ่งเหล่านั้น พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดที่ใช้ประกอบการวิจัยวิชารัฐศาสตร์ ของผู้สำเร็จปริญญาโท รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัย (รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 - 2517 โดยศึกษาปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดจากการสำรวจบรรณานุกรมที่ใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์สาขาวิชารัฐศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 - 2517 ทุกเล่ม นอกจากนี้ยังสำรวจปัญหาการใช้ห้องสมุดด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามแก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาที่ได้เรียบเรียงวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้รับการสำรวจบรรณานุกรมที่ใช้อ้างอิงมาแล้วทุกคน และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงได้ส่งแบบสอบถามชุดเดียวกันนั้นไปยังนักศึกษาของทั้งสองสถาบันที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษา 2518 และ 2519 ทุกคนอีกด้วย

ขอตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่าคำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยชั้นปริญญาโทบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ระหว่างปีการศึกษา 2510 - 2517 เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด เพราะได้พยายามถามเฉพาะแต่สิ่งที่อันอาจจะเป็นปัญหาในการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยชั้นปริญญาโทบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ตามสภาพที่เป็นจริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยเรื่องนี้

เพื่อให้ผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับวิชารัฐศาสตร์ได้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ซึ่งนักศึกษารัฐศาสตร์ประสบในการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดแล้วใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานห้องสมุดรวมทั้งการจัดหาหนังสือและอุปกรณ์ห้องสมุดให้สมบูรณ์และเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้

วิธีดำเนินการวิจัย

สำรวจจำนวนวิทยานิพนธ์สาขาวิชารัฐศาสตร์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 - 2517 ที่มีอยู่ในหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 48 เล่ม และสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จำนวน 124 เล่ม ให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จแล้วทั้งหมดเป็นตัวอย่างประชากร

ในการออกแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดในการวิจัยในกลุ่ม
 ที่สำเร็จการศึกษาแล้วสำรวจรายชื่อนักศึกษาปริญญาโทบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาตรี
 และ 2519 จากกองอำนาจการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 69 คน และ
 กองบริการการศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จำนวน 137 คน ให้นักศึกษาที่กำลัง
 ศึกษาอยู่เป็นตัวอย่างประชากรในการออกแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หนังสือและ
 วัสดุห้องสมุดในการวิจัยในกลุ่มที่กำลังศึกษาอยู่ ศึกษาค้นคว้าวิธีการและปัญหาการใช้
 หนังสือและห้องสมุดในการวิจัยวิทยาสตรจากหนังสือ บทความวารสาร งานวิจัยที่
 มีผู้ทำมาแล้วและสิ่งพิมพ์ทุกประเภท เพื่อเป็นภูมิหลังในการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้
 และใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หนังสือดังกล่าว แล้ว
 สำรวจบรรณานุกรมที่ใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ที่เป็นตัวอย่างประชากรเพื่อวิเคราะห์ประ-
 เภทหนังสือและวัสดุห้องสมุดที่ใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์โดยเสนอค่าเป็นร้อยละ และ
 สร้างแบบสอบถามชนิดประเมินค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับปัญหาการใช้หนังสือ
 และวัสดุห้องสมุดในการวิจัยและเสนอปัญหาที่เก็บรวบรวมได้เป็นค่าเฉลี่ยนำหน้าของ
 ปัญหาโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left[\frac{\sum fX}{N}\right]^2}$$

ข้อจำกัดของการวิจัย

กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาแล้วทั้งของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันบัณฑิต
 พัฒนบริหารศาสตร์ โดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปเป็นระยะเวลาอันยาวนาน สถานที่อยู่ห่าง
 แง้ว เมื่อแรกเข้ารับการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพราะผู้สำเร็จการศึกษาส่วน
 ใหญ่รับราชการในกระทรวงมหาดไทย จึงมีการโยกย้ายไปรับราชการตามจังหวัดต่าง ๆ

ทำให้แบบสอบถามที่ส่งไปไม่ถึงมือผู้รับ นอกจากนี้กลุ่มผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วบางท่าน
ลืมปัญหาเหล่านั้นหมดแล้ว เนื่องจากระยะเวลาผ่านไปนาน

ในกลุ่มผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่รับ
ราชการมีการโยกย้ายออกไปปฏิบัติหน้าที่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทำให้แบบสอบถามไม่ถึงมือ
ผู้รับเช่นกัน สำหรับนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์บางคนเมื่อลงทะเบียนเข้า
รับการศึกษาก็แจ้งสถานที่ทำงานไว้เพียงแห่งเดียว แต่เนื่องจากนักศึกษาเหล่านี้ลา
ราชการมาศึกษาต่อ จึงทำให้ไม่สามารถติดต่อตามสถานที่อยู่ที่แจ้งไว้ได้ นอกจากนี้ระยะ
เวลาที่ส่งแบบสอบถามเป็นระยะเวลาที่นักศึกษาใกล้จะหยุดภาคการศึกษา การติดต่อกับ
นักศึกษาที่มหาวิทยาลัยจึงมีอุปสรรคเพราะนักศึกษาบางคนไม่ได้มายังสถานศึกษาในระยะ
นั้น

คำจำกัดความเฉพาะ

นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้หมายถึงนักศึกษาที่สำเร็จ
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งลงทะเบียนในภาคปลายปีการศึกษา 2518 และภาคต้นปีการศึกษา
2519

นักศึกษาศาสนบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้หมายถึงนักศึกษา
ที่สำเร็จปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) ศาสนบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์ และนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐ
ประศาสนศาสตร์) ซึ่งลงทะเบียนในภาคปลายปีการศึกษา 2518 และภาคต้นปีการศึกษา
2519